

Bundesministerium
für Umwelt, Naturschutz
und Reaktorsicherheit

VIII. zasedanje Alpske konference
16. novembra 2004, Garmisch-Partenkirchen

13. točka dnevnega reda

Mreža zavarovanih območij v Alpah

Priloga 3

**Študija »Čezmejna zavarovana območja
in ekološko omrežje v Alpah«**

13. točka dnevnega reda
Mreža zavarovanih območij v Alpah

**Študija »Čezmejna zavarovana območja
in ekološko omrežje v Alpah«**

Študija »Čezmejna zavarovana območja in ekološko omrežje v Alpah« bo razdeljena kot namizna podlaga ob začetku seje.

Stalni sekretariat Alpske konvencije

Ständiges Sekretariat der Alpenkonvention
www.alpconv.org
info@alpconv.org
Sedež v Innsbrucku
Herzog-Friedrich-Straße 15
A-6020 Innsbruck

Oddeljeni sedež v Bolzanu
Viale Druso 11
I-39100 Bolzano
Italija

Mreža zavarovanih območij v Alpah

Netzwerk Alpiner Schutzgebiete
www.alparc.org
Micropolis – Isatis
F-05000 Gap
Francija

ČEZMEJNA EKOLOŠKA POVEZANOST

Študija po mandatu Alpske konvencije:
»Čezmejna zavarovana območja in ekološka
mreža v Alpah«

IMPRESUM

Publikationsreihe Alpensignale / Publikacijska serija Alpski signali

Medieninhaber / Herausgeber / Izdajatelj::

Stalni sekretariat Alpske konvencije
Herzog-Friedrich-Straße 15
A – 6020 Innsbruck
Avstrija

Verantwortlich / Odgovorni urednik::

Dr. Igor Roblek, Stalni sekretariat Alpske konvencije

Graphische Gestaltung / Grafično oblikovanje:

Werbeagentur Ingenhaeff-Beerenkamp, Absam (A)

© Stalni sekretariat Alpske konvencije, Innsbruck, 2004; soweit nicht anders angegeben

Für diesen Band / Za to izdajo

Herausgeber / Izdajatelj:

Mreža zavarovanih območij v Alpah
Micropolis - Isatis
F-05000 Gap
Francija

Illustrationen / Slike:

- SHEME: Guillaume Wendling, Mreža zavarovanih območij v Alpah
- Fotografije: Mreža zavarovanih območij v Alpah

Verantwortlich für diesen Band, Koordination und wissenschaftliche

Leitung / Odgovorni za to izdajo, koordinacija in strokovni nadzor:
Dr. Guido Plassmann, Mreža zavarovanih območij v Alpah

Übersetzung aus dem Deutschen – Korrekturen / Nemški prevod - Korekture:

- D: Susanne Schwab, Nationalpark Berchtesgaden
- F: Isabelle Zarrough, Intralp (I); Evelyne Kohler (D) - Marie Stoeckel, Mreža zavarovanih območij v Alpah
- I: Franca Elegante, Intralp (I); Sprachen Service Schatz (A); Elena Maselli (I) - Lucca Pedrotti, Loredana Dresti, Nationalpark Stilfserjoch; Fulvio Raggio, Nationalpark Gran Paradiso (I)
- SI: Nataša Leskovič-Uršič, Intralp (I); Sprachen Service Schatz (A); Andreja Gasperlin (SI) - Janez Bizjak, Narodni park Triglav

Redaktion / Uredništvo:

Yann Kohler, Mreža zavarovanih območij v Alpah

Mithilfe bei der Redaktion / Pomoč pri redakciji:

Cécile Coulomb, Guillaume Wendling, Mreža zavarovanih območij v Alpah

Karten / Karte:

© Mreža zavarovanih območij v Alpah, Gap, 2004; v kolikor ni drugače navedeno
- Marie Stoeckel, Mreža zavarovanih območij v Alpah
- Yann Kohler, Mreža zavarovanih območij v Alpah
- Europäische Akademie Bozen/Accademia Europea Bolzano

Wissenschaftliche Begleitung und Expertisen / Ekspertize in znanstvena spremljava:

- Prof. Dr. Heinrich Haller, Schweizerischer Nationalpark (CH)
- Dr. Friedrich Völck, Österreichische Bundesforste AG (A)
- Dr. Guy Berthoud, ECONAT SA (CH)

Layout und Druck / Layout in tisk:

Imprimerie des Arts Graphiques, Alby sur Cheran (F)

Publiziert in Deutsch, Französisch, Italienisch und Slowenisch / Izdano v nemščini, francoščini, italijanščini in slovenščini.
Natisnjeno na recikliranem papirju.

Alpski signali 3

Kazálo

1 Uvod v raziskavo	14
1.1 Cilj in naloga raziskave	14
1.1.1 Cilj raziskave	14
1.1.2 Utemeljitev izvedbe raziskave	16
1.2 Problematika in poglobljena vprašanja	17
1.2.1 Stanje habitatov na območju Alp	17
1.2.2 Osrednje vprašanje	18
1.3 Opredelitev pojmov	18
1.3.1 Ekološka načela	18
1.3.2 Zasnova ekološke mreže	19
1.4 Področje raziskave	26
1.4.1 Alpe	26
1.4.2 Vzorčna območja	28
1.5 Material in metode	30
1.5.1 Popis stanja zavarovanih območij	30
1.5.2 Pregled ukrepov in programov	31
1.5.3 Kazalci	31
1.5.4 Vzorčna območja	31
1.5.5 Izdelava koristnih dopolnitev in priporočil	32
2 Kazalci	33
2.1 Zakaj kazalci?	33
2.2 Predstavitev in ocena kazalcev	33
3 Čezmejna zavarovana območja in veliki nacionalni kompleksi	46
3.1 Čezmejna zavarovana območja	47
3.2 Kompleksi nacionalnih zavarovanih območij	48
3.3 Opis posameznih območij in obstoječih povezav	52
3.3.1 Opis Kompleksi zavarovanih območij	53
3.4 Povzetek	117
4 Ukrepi in povezovanje	120
4.1 Ukrepi in programi za učinkovitejše povezovanje habitatov v posameznih alpskih državah	120
4.1.1 Ukrepi alpskih držav	120
4.1.2 Pomembna področja	120
4.1.2.1 Kmetijstvo	121
4.1.2.2 Gozdarstvo	123
4.1.2.3 Turizem	124
4.1.2.4 Urejanje prostora	125
4.1.2.5 Promet	126
4.1.3 Ekološka omrežja v mednarodnih sporazumih	127
4.1.3.1 Alpska konvencija	127
4.1.3.2 Panevropsko ekološko omrežje	127
4.1.3.3 Območja RAMSAR	128
4.1.3.4 NATURA 2000	128
4.1.3.5 SMARAGD (EMERALD)	128
4.1.3.6 Okvirna vodna direktiva	128

4.2 Nacionalni ukrepi in programi	130
4.2.1 Švica	130
4.2.2 Nemčija	131
4.2.3 Avstrija	133
4.2.4 Francija	134
4.2.5 Lihtenštajn	135
4.2.6 Slovenija	137
4.2.7 Italija	138
4.3 Primér: ekološka mreža	138
4.3.1 Švicarski model nacionalnega ekološkega omrežja (REN)	138
4.3.2 Italijansko nacionalno ekološko omrežje (Rete ecologica Nazionale - REN)	139
5 Primeri območij	141
5.1 Vzorčno območje 1	143
5.2 Vzorčno območje 2	151
5.3 Vzorčno območje 3	161
5.4 Vzorčno območje 4	170
5.5 Vzorčno območje 5	178
5.6 Vzorčno območje 6	185
5.7 Vzorčno območje 7	193
5.8 Vzorčno območje 8	199
6 Priporočila in koncept	206
6.1 Čezmejna zavarovana območja	206
6.2 Ekološko omrežje in koridorji	206
6.3 Možni koncept za Alpe	209
7 Kritična opažanja ž razprava	210
8 Sklepi	212
9 Literatura	215
10 Ekspertize	220
Dodatek	222

SEZNAM : Zemljevid

Zemljevid 1: zemljevid zavarovanih območij v Alpah	15
Zemljevid 2: Priority Conservation Areas in the Alps (WWF 2004) – prednostna območja varovanja v Alpah	29
Zemljevid 3: višinske stopnje zavarovanih območij v Alpah	44
Zemljevid 4: relief alpskega loka in zavarovanih območij v Alpah	45
Zemljevid 5: čezmejna zavarovana območja v Alpah	49
Zemljevid 6: narodni kompleksi zavarovanih območij	50
Zemljevid 7: zavarovana območja z veliko površino (>1000 ha)	51
Zemljevid 8: območja NATURA 2000 v okviru Alpske konvencije (stanje junij 2004)	129
Zemljevid 9: izbrana vzorčna območja	142
Zemljevid 10: višje lege v vzorčnih območjih 1	147
Zemljevid 11: prometna infrastruktura v vzorčnih območjih 1 3	148
Zemljevid 12: izraba tal in NATURA 2000 na površinah vzorčnih območij 1	149
Zemljevid 13: možne cone širitve in dopolnitve v vzorčnem območju 1	150
Zemljevid 14: višje lege v vzorčnih območjih 2	157
Zemljevid 15: prometna infrastruktura v vzorčnih območjih 2	158
Zemljevid 16: izraba tal in NATURA 2000 na površinah vzorčnih območij 2	159
Zemljevid 17: možne cone širitve in dopolnitve v vzorčnem območju 2	160
Zemljevid 18: višje lege v vzorčnih območjih 3	166
Zemljevid 19: prometna infrastruktura v vzorčnih območjih 3	167
Zemljevid 20: izraba tal in NATURA 2000 na površinah vzorčnih območij 3	168
Zemljevid 21: možne cone širitve in dopolnitve v vzorčnem območju 3	169
Zemljevid 22: višje lege v vzorčnih območjih 4	174
Zemljevid 23: prometna infrastruktura v vzorčnih območjih 4	175
Zemljevid 24: izraba tal in NATURA 2000 na površinah vzorčnih območij 4	176
Zemljevid 25: možne cone širitve in dopolnitve v vzorčnem območju 4	177
Zemljevid 26: višje lege v vzorčnih območjih 5	181
Zemljevid 27: prometna infrastruktura v vzorčnih območjih 5	182
Zemljevid 28: izraba tal in NATURA 2000 na površinah vzorčnih območij 5	183
Zemljevid 29: možne cone širitve in dopolnitve v vzorčnem območju 5	184
Zemljevid 30: višje lege v vzorčnih območjih 6	189
Zemljevid 31: prometna infrastruktura v vzorčnih območjih 6	190
Zemljevid 32: izraba tal in NATURA 2000 na površinah vzorčnih območij 6	191
Zemljevid 33: možne cone širitve in dopolnitve v vzorčnem območju 6	192
Zemljevid 34: višje lege v vzorčnih območjih 7	195
Zemljevid 35: prometna infrastruktura v vzorčnih območjih 7	196
Zemljevid 36: izraba tal in NATURA 2000 na površinah vzorčnih območij 7	197
Zemljevid 37: možne cone širitve in dopolnitve v vzorčnem območju 7	198
Zemljevid 38: višje lege v vzorčnem območju 8	202
Zemljevid 39: prometna infrastruktura v vzorčnem območju 8	203
Zemljevid 40: raba tal in površine NATURA 2000 v vzorčnem območju 8	204
Zemljevid 41: možne cone širitve in dopolnitve v vzorčnem območju 8	205

SEZNAM : Slika

Slika 1: Alpska pokrajina	16
Slika 2: Ekstenzivno izrabljena pokrajina s strukturnimi elementi	17
Slika 3: Intenzivno izrabljena pokrajina	17
Slika 4: Pokrajinski element pótok	19
Slika 5: Pokrajinski element pregrade	19
Slika 6: Pokrajina Alp	26
Slika 7: Campanula morettiana: endemizem Dolomitov	27
Slika 8: Pokazatelj gostote naseljenosti	33
Slika 9: Brkati ser	52
Slika 10: Obstaja veliko število čezmejnih programov v zvezi s kozorogom	117
Slika 11: Naloga zavarovanih območij je tudi ohranitev raznolikih tradicionalnih pokrajin.	118
Slika 12: Živomejna pokrajina Champsaur (F)	121
Slika 13: Ekstenzivno pašništvo z ovci kot instrument za ohranitev pokrajine.	122
Slika 14: Večji deli Alp so poraščeni z gozdom	123
Slika 15: Turizem v Alpah	124
Slika 16: Usklajenost izrabe tal kot naloga prostorskega načrtovanja	125
Slika 17: Promet je eden izmed glavnih razlogov za delitev pokrajine	126
Slika 18: Vodotoki kot pomemben alpski življenjski prostor	128
Slika 19: Kmetijski okoljevarstveni ukrepi na travnatih površinah	130
Slika 20: Gozdni rezervati in naravni gorski gozdovi	131
Slika 21: Rdeča lista zavarovanih vrst: kozorog (Rosalia alpina)	132
Slika 22: Srne so pogosto žrtve prometnih nesreč	133
Slika 23: Oranitev tradicionalnih struktur in stavb	134
Slika 24: Naravi prijazno gozdarstvo	136
Slika 25: Tradicionalni načini gospodarjenja v Sloveniji	137
Slika 26: Monitoring rastlinstva in živalstva	138
Slika 27: Narodni park Mercantour (F)	143
Slika 28: Skupno izpuščanje kozorogov iz ujetništva v divjino	144
Slika 29: Regijski naravni park Chartreuse (F)	151
Slika 30: Regijski naravni park Vercors (F)	153
Slika 31: Regijski naravni park Massif des Bauges (F)	154
Slika 32: Narodni park Vanoise (F)	161
Slika 33: Narodni park Gran Paradiso (I)	163
Slika 34: Regijski park Mont Avic (I)	164
Slika 35: Iphicliedes podalirius	172
Slika 36: Švicarski narodni park (CH)	178
Slika 37: Narodni park Stiflserjoch (I)	179
Slika 38: Narodni park Visoke Ture (A)	185
Slika 39: Narodni park Berchtesgaden (D)	193
Slika 40: Narodni park Kalkalpen (A)	199
Slika 41: Narodni park Gesäuse (A)	200
Slika 42: Alpska pokrajina	209
Slika 43: Alpska pokrajina	211

SEZNAM : Preglednica

Preglednica 1: Cilji raziskave	14
Preglednica 2: NUTS nomenklatura statističnih teritorialnih enot EU	30
Preglednica 3: Kazalci	34
Preglednica 4: Veliki čezmejni kompleksi	47
Preglednica 5: Manjši čezmejni kompleksi	47
Preglednica 6: Kompleksi nacionalnih	48
Preglednica 7: Priporočila za povezovanje Vzorčno območje 1	146
Preglednica 8: Priporočila za povezovanje Vzorčno območje 2	156
Preglednica 9: Priporočila za povezovanje Vzorčno območje 3	165
Preglednica 10: Priporočila za povezovanje Vzorčno območje 4	173
Preglednica 11: Priporočila za povezovanje Vzorčno območje 5	180
Preglednica 12: Priporočila za povezovanje Vzorčno območje 6	188
Preglednica 13: Priporočila za povezovanje Vzorčno območje 7	194
Preglednica 14: Priporočila za povezovanje Vzorčno območje 8	201

SEZNAM : Shema

Shema 1: vpliv pokrajine na biotsko raznovrstnost	20
Shema 2: elementi ekološke mreže	22
Shema 3: šest funkcij ekoloških koridorjev (prilagojeni po THORNE 1993)	23
Shema 4: zaporedje ponovnega mreženja življenjskih prostorov na lokalnem nivoju	24
Shema 5: vzpostavitev čezmejne mreže zavarovanih območij	25
Shema 6: metodična nadgradnja študije	32